

Päivähoitoyksikkö
Lammikko - Pihapirtin
varhaiskasvatussuunnitelma

Sisältö

1. Alueen ja yksikön esittely.....	3
2. Toiminta-ajatus ja varhaiskasvatus päivähoitoyksikkö Lammikko – Pihapirtissä.....	3
3. Oppimisympäristö.....	4
3.1. Sosiaalinen oppimisympäristö.....	4
3.2. Fyysinen ja psyykinen oppimisympäristö.....	5
4. Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen toteuttaminen.....	5
5. Lapselle ominaiset tavat toimia.....	6
5.1. Leikki.....	6
5.2. Liikkuminen.....	6
5.3. Tutkiminen.....	7
5.4. Taiteileminen.....	7
6. Sisällölliset oppimiskokonaisuudet.....	8
6.1. Kieli ja vuorovaikutus.....	8
6.2. Mielenkiintoinen ympäristömme.....	9
6.2.1. Matemaattiset taidot.....	9
6.2.2. Ympäristö ja luonto.....	10
6.3. Minä ja meidän yhteisömme.....	10
7. Esiopetus.....	10
8. Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa.....	12
9. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen.....	13
10. Dokumentoiminen ja arviointi.....	14

1. Alueen ja yksikön esittely

Kontula on 1960 – luvulla rakennettu lähiö, jossa asuu paljon lapsiperheitä. Väestö Kontulassa on melko monikulttuurista. Vuonna 2010 yhdistynyt päivähoitoyksikkö Lammikko – Pihapirtti muodostuu kahdesta toimipisteestä, Lammikko ja Pihapirtti. Yksikkömme sijaitsee Kontulan ostoskeskuksen läheisyydessä. Päiväkoti Lammikko (v.1975) sijaitsee osoitteessa Leikkikuja 4 ja päiväkotia Pihapirtti (v.1995) osoitteessa Ostostie 5. Lapset tulevat päiväkoteihimme koko Mellunkylän alueelta.

Päivähoitoyksikössämme työskentelee päiväkodinjohtajan alaisuudessa erityislastentarhanopettajia, lastentarhanopettajia, lastenhoitajia, erityisavustajia ja päiväkotiapulaisia. Lisäksi yksikössämme on ajoittain työllistettyjä, työelämään tutustujia sekä eri alojen opiskelijoita. Monikulttuurisuus on työyhteisömme rikkaus.

Toimipisteittemme läheisyydessä on kirjasto, kouluja ja leikkipuistoja. Ympärillä on monipuoliset ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet sekä hyvät liikenneyhteydet.

Päiväkoti Pihapirtti

Päiväkoti Lammikko

2. Toiminta - ajatus ja varhaiskasvatus päivähoitoyksikkö Lammikko - Pihapirtissä

Työtämme ohjaavat arvot, jotka ovat suunnittelun ja toiminnan pohjana. Toiminnassa painotamme kiireettömyyttä, lasten kuulemistä ja osallisuutta. Huomioimme toiminnassamme lapselle ominaiset tavat toimia: leikkiminen, liikkuminen, taiteileminen ja tutkiminen.

Muita tärkeitä arvoja ovat turvallinen ja lämmin ilmapiiri huumoria unohtamatta. Otamme jokaisen lapsen aamulla yksilöllisesti vastaan. Iltapäivällä lasta haettaessa kerromme päivän kuulumiset ja hyvästelemme hänet. Aikuisen läsnäolo, lasten kanssa yhdessä sovitut säännöt ja rajat luovat sekä fyysistä että psyykkistä turvallisuutta. Tavoitteenamme on lapsen

hyvän kasvun edellytysten turvaaminen hoidon, kasvatuksen ja opetuksen keinoin.

Kunnioitamme luontoa ja ympäristöämme sekä noudatamme kestävän kehityksen periaatetta. Opetamme lapset lajittelemaan sekajätteet, biojätteet ja paperiroskat omiin astioihin. Tutustumme lasten kanssa esimerkiksi materiaalien kierrättämiseen ja uusiokäyttöön. Hyödynnämme myös kierrätyskeskuksen palveluja esim. nukketheateriesitys ”Rojupöhö” on vierailut yksikössämme. Opetamme lapset keskustelemalla ja mallittamalla pitämään hyvää huolta päiväkodin leluista ja tavaroista, esimerkiksi kuinka käsittelen kirjoja oikein tai kuinka huolehdin aina pelien kaikki osat takaisin pelilaatikkoon.

Monikulttuurisissa päiväkodeissamme arvostamme ja kunnioitamme suomalaista kulttuuria sekä jokaisen lapsen omaa kieli- ja kulttuuritaustaa. Edistämme kulttuurien välistä avointa vuorovaikutusta keskustelemalla lasten kanssa eri kulttuureihin liittyvistä tavoista ja perinteistä. Järjestämme esimerkiksi eri maihin tai maanosiin liittyviä teemaviikkoja tai tapahtumia. Näin lapset tutustuvat ja saavat tietoa toistensa kulttuureista. Kartat ja liput havainnollistavat lapsille, mistä perheet ovat lähtöisin. Päivähoitoyksikkömme on moniammatillinen ja -kulttuurinen. Toimimme työyhteisössämme oikeudenmukaisesti ja tasa-arvoisesti.

3. Oppimisympäristö

3.1. Sosiaalinen oppimisympäristö

Sosiaalinen oppimisympäristö muodostuu päiväkodin aikuisten ja lasten välisestä vuorovaikutuksesta ja sosiaalisista suhteista. Toimimalla erilaisissa ryhmissä lapset saavat kokemuksia sekä suuressa että pienryhmässä toimimisesta. Ryhmän jäsenenä lapsi oppii vuorovaikutustaitoja, tunnetaitoja ja toisten huomioimista. Lapsi oppii leikin avulla sosiaalisia taitoja. Esimerkiksi tavaroiden jakaminen, pelien pelaaminen ja sääntöleikkien leikkiminen edistävät sosiaalisten taitojen kehittymistä. Nämä taidot ovat lapsen oman identiteetin rakentumisen kannalta tärkeitä.

Luomalla avoimen ja kannustavan ilmapiirin autamme lasta kasvamaan omaksi itsekseen. Tämä tarkoittaa sitä, että kuuntelemme ja havainnoimme lapsia sekä kysymme heidän mielipiteitään ja toiveitaan päivittäin. Lapset esittävät mielellään toiveitaan esimerkiksi leikeistä ja leikkipaikoista, askartelemisesta ja liikuntaleikeistä. Lapsi saattaa tuoda mukanaan jokin esineen tai häntä kiinnostavan aiheen, josta kehkeytyy kokonainen teema

toiminnalle. Vuorovaikutuksen tukena käytämme tarvittaessa havainnollistavia kuvia. Näin kaikki voivat olla osallisina toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Sovimme yhdessä lasten kanssa, mitkä ideat kyseisenä päivänä voidaan toteuttaa.

Jokaisella lapsella on oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään, oikeus ilmaista tunteitaan ja toiveitaan sekä tulla kuulluksi. Toisten kiusaamista; tahallista painostusta, pakotusta, vallankäyttöä tai ilkeilyä ei hyväksytä. Keskustelemme näistä asioista lasten kanssa ja puutumme heti kiusaamistilanteisiin. Tavat ja keinot ehkäistä ja käsitellä kiusaamista valitaan aina kunkin lapsiryhmän tarpeen mukaisesti. Käytämme esimerkiksi kuvataulua apuna riitatilanteen selvittämiseen. Kuvataulussa on kuvina esimerkkejä siitä mitä ei saa tehdä, mitä toisen satuttaminen aiheuttaa, asian selvittäminen ja anteeksi pyytäminen.

3.2. Fyysinen ja psyykinen oppimisympäristö

Tarjoamme lapselle sellaisen ympäristön, jossa lapsi voi itse oivaltaa asioita. Fyysinen oppimisympäristö (rakennus, pihapiiri, lähimaasto ja muut fyysiset järjestelyt) toteutetaan niin, että oppimis- ja leikkivälineet ovat lasten kehitystason mukaisesti saatavilla. Lapsi oppii ottamaan tavarat esille ja laittamaan ne takaisin paikoilleen. Muutamme oppimisympäristöä lasten kiinnostuksen ja ideoiden pohjalta. Aikuinen mahdollistaa sen vaihtelemalla esillä olevia pelejä, leikkivälineitä ja materiaaleja. Toisaalta on tärkeää antaa tilaa myös lasten itseohjautuvalle toiminnalle.

Jokaisella ryhmällä on omat tilat, joita käytämme yli ryhmärajojen. Molemmissa yksiköissä on lisäksi sali, jossa pidetään liikunta- ja laulutaukioita sekä erilaisia päiväkodin juhlia.

Ryhmät ulkoilevat usein vuorouloiluperiaatteella, jolloin sisätiloja vapautuu pienryhmätoiminnalle. Samalla ulkotiloissa mahdollistuu tilaa vaativien leikkien leikkiminen ja pelien pelaaminen. Ulkoilemme lasten kanssa myös läheisissä leikkipuistoissa, hyödynnämme urheiluseurojen järjestämää toimintaa sekä retkeilemme lähimetsissä. Lisäksi tutustumme lähiympäristöön käymällä kirjastossa, kirkossa, eri liikuntapaikoissa sekä lapsille suunnatuissa kulttuuri- ja liikuntatapahtumissa.

4. Hoidon, kasvatuksen ja opetuksen toteuttaminen

Kasvaakseen ja kehittyäkseen lapsi tarvitsee hoitoa, kasvatusta ja opetusta. Päiväkotimme päivärytmissä huomioimme lapsen tarpeet: ravinto, ulkoilu,

lepo, leikki ja oppiminen. Tehtävänämmä on havainnoida ja edistää lapsen fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä.

Aamupala, lounas ja välipala muodostavat suurimman osan lapsen päivittäisestä ravinnontarpeesta. Ruokailutilanteessa harjoittemme hyviä ruokailutapoja. Niitä ovat ”Kiitos”- ja ”Ole hyvä” - sanat, toisille ruokarauhan antaminen ja keskustelu pöytäkunnittain. Samalla harjoittemme käyttämään ruokailuvälineitä ja maistamaan uusia ruokalajeja. Opetamme lapsia huolehtimaan käsihygieniasta. Huomioimme lasten allergiat sekä kulttuuritaustoihin liittyvät ruokavaliot.

Ulkoilu ja liikkuminen edistävät lapsen kokonaisvaltaista kehitystä.

Ulkoillessaan lapsi purkaa energiaa juoksemalla, kiipeilemällä, pelaamalla ja pyöräilemällä. Lapsi harjoittelee yhdessä toisten kanssa myös yhteisleikkejä, pelisääntöjä ja erilaisia liikunnallisia taitoja. Näiden lisäksi lapsi opettelee sosiaalista vuorovaikutusta ja toisten huomioimista. Pidämme huolta siitä, että lapsilla on tarvittavat vuodenaikaan sopivat ja ehjät leikkivälineet käytössään. Aikuinen toimii ulkona joko leikin opettajana tai aloittajana, esimerkiksi Tervapata-leikki tai mahdollistaa lasten omavalintaiset leikit. Huolehdimme lasten turvallisuudesta ulkotoiminnan aikana. Päivähoidossa ollessaan lapsi tarvitsee joka päivä säänmukaisen vaatetuksen.

Lapsi viettää päivän lapsiryhmässä, jossa on paljon ääniä ja vuorovaikutussuhteita. Päivittäinen lepoaika lounaan jälkeen antaa mahdollisuuden rauhoittua. Jokaisella lapsella on päiväkodissa oma lepopaikka, sänky tai patja, jossa hän kuuntelee aikuisen lukemaa satua tai musiikkia. Joillekin lapsille riittää pelkkä lepääminen ja jotkut tarvitsevat jopa parin tunnin päiväunet. Levännyt lapsi on virkeä ja toimintakykyinen.

Lapsi on luonnostaan utelias ja kiinnostunut oppimaan uusia asioita. Aikuinen kannustaa lapsia kysymään, opastaa tutkimaan ja auttaa välineiden käytössä sekä houkuttelee lapsia ratkaisemaan asioita myös itse ja yhdessä toisten kanssa.

5. Lapselle ominaiset tavat toimia

Lapsi oppii leikkimällä, liikkumalla, tutkimalla ja ilmaisemalla itseään. Nämä lapselle ominaiset tavat toimia ja toteuttaa itseään ovat pohja toimintamme suunnittelussa.

5.1. Leikki

Leikki on tärkeä oppimismuoto. Leikeissä lapset joutuvat havainnoimaan, muistamaan ja vertaamaan asioita. Leikkiessään lapsi käsittelee kokemuksiaan ja tunteitaan, harjoittelee vuorovaikutustaitoja, tutustuu kasvuympäristöönsä ja erilaisiin välineisiin sekä materiaaleihin. Huolehdimme, että lapsilla on aikaa, tilaa ja asianmukaisia välineitä leikkiä varten. Tarvittaessa olemme mukana mallittamassa ja tukemassa leikkiä. Aikuinen voi olla yksi leikin jäsen tai hän voi kysymyksillään tai vihjeillään antaa suuntaa leikille. Tarvittaessa aikuinen myös sanoittaa leikkiä, nimeää välineitä ja antaa vuorosanoja leikkijöille. Vapaavalintaisen leikin lisäksi aikuiset opettavat lapsille sääntöleikkejä esimerkiksi Myrkkysieni, Missä asuu talonpoika tai Mitä tiedät ystävästäni. Lapsilla on päivittäin mahdollisuus leikkiä sekä sisällä että ulkona.

5.2. Liikkuminen

Liikkuessaan lapsi tutustuu omaan kehoonsa, hahmottaa ympäristöään, kehittyä motorisesti ja kokee liikunnan riemua. Liikuntaleikeissä ja ohjatuissa liikuntatuokioissa lapsi oppii mm. sääntöjä, toisten huomioimista ja vuorovaikutustaitoja. Samalla lapsi tutustuu erilaisiin liikuntamuotoihin ja –välineisiin. Liikumme myös luonnossa, koska liikkuminen epätasaisessa maastossa vahvistaa monipuolisesti lapsen motorisia taitoja.

5.3. Tutkiminen

Lapsi on utelias ja tutkii ympäristöään kaikilla aisteillaan. Lapsi löytää päivittäin jotakin tutkittavaa. Luomme sille mahdollisuuksia. Kannustamme lapsia tutkimaan ja kokeilemaan. Esimerkiksi veden tutkiminen kiinnostaa sekä pieniä että isoja lapsia. Tutkimme mm. veden olomuotoja ja miten sen määrä näyttäytyy erilaisissa astioissa. Lapset tutkivat myös luupeilla luontoa eri vuodenaikoina. Tutkimuskohteita ja ihmettelyn aiheita on paljon niin päiväkodissa kuin sen ympäristössäkin. Tutkimalla lapsi oppii syy – seuraussuhteita ja ongelmanratkaisutaitoja, jolloin myös mielikuvitus kehittyy.

5.4. Taiteileminen

Taiteellisia ilmaisutapoja ovat esimerkiksi piirtäminen, maalaaminen, askarteleminen sekä laulaminen, tanssiminen ja soittaminen. Lapsi ilmaisee itseään myös sanoilla, äänillä, ilmeillä ja eleillä. Taiteellinen ilmaisu on kaikenikäisille lapsille mieleistä toimintaa.

Lapsiryhmillä on ohjattuja musiikkihetkiä, joissa lapset saavat laulaa, käyttää rytmi- ja melodiasoittimia sekä liikkua musiikin mukaan. Kuuntelemme musiikin eri lajeja esim. lastenlauluja, kansanmusiikkia, klassista musiikkia,

jazzia, nykymusiikkia lapsen ikätaso huomioiden. Päiväkoti Lammikossa esikouluikäiset tutustuvat 5-kielisen kanteleen soittamiseen, musiikin peruskäsitteisiin esimerkiksi soolo/ tutti, hiljaa/voimakkaasti, korkea/matala. Musiikki näkyy toiminnassamme päivittäin kummassakin toimipisteessä.

Kädentaidot kehittyvät omavalintaisissa askarteluissa sekä ohjatuissa tuokioissa, joissa lapset saavat kokeilla erilaisia menetelmiä ja välineitä sekä käyttää mielikuvitustaan. Työn tulos ei ole pääasia, vaan se, että lapsi saa onnistumisen kokemuksia ja iloa omasta toiminnastaan.

Tarjoamme lapsille mahdollisuuksia sekä ohjattuihin että lapsen omavalintaisiin toimintoihin. Lapsilla on käytössään roolivaatteita, kuvataidevälineitä, musiikkia sekä musiikkivälineitä. Kannustamme lapsia tekemään esityksiä ja esittämään niitä muille. Toteutamme ohjattuja toimintahetkiä kotiryhmissä, pienryhmissä, päiväkodin sekä koko yksikkömme yhteisissä tapahtumissa. Esimerkiksi Pihapirtin lapsiryhmät vierailevat perjantaisin Lammikon lauluhetkillä.

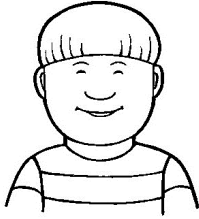
6. Sisällölliset oppimiskokonaisuudet

6.1. Kieli ja vuorovaikutus

Kieli on ajattelun perusta. Oppiminen pohjautuu kieleen ja vuorovaikutukseen toisten kanssa. Pidämme huolta siitä, että lapsella on mahdollisuus kuulla sekä puhuttua että kirjoitettua kieltä. Kannustamme lasta monipuoliseen ja luovaan itsensä ilmaisuun. Eleet ja ilmeet ovat myös tärkeä osa vuorovaikutusta.

Päivähoitoyksikössämme on 40- 60% muuta kuin suomea äidinkielenään puhuvia lapsia. Tuemme jokaista lasta hänen omassa kielenkehityksessään. Lapsilla suomen kielen taito vaihtelee suuresti, siksi *suomi toisena kielenä* (s2) - toiminta on sulautettu arjen toimintoihin. Arjen toiminnot, esimerkiksi pukemis- ja ruokailutilanteet, ovat hyviä kielenoppimistilanteita. Usein toistetut sanat ja fraasit varmistavat sanaston tutuksi tulemisen ja oppimisen. Lapsen kaksikielisyyden suunnitelma kirjataan varhaiskasvatussuunnitelmaan (vasuun) vuosittain ja monikielisyyden suunnitelma esiopetuksen suunnitelmaan (leops) .

Käytämme lasten kanssa myös kommunikointia tukevia kuvia muun muassa perushoitotilanteissa, päiväjärjestyksen havainnollistamisessa, tunteiden ilmaisemisessa sekä ristiriitatilanteiden selvittämisessä. Joissakin ryhmissä käytämme tarvittaessa tukiviittomia puheen ymmärtämisen apuna.

iloinen

iloinen

Kannustamme lapsia ilmaisemaan itseään kielellisesti. Laajennamme ja monipuolistamme sanavarastoa nimeämällä asioita ja esineitä, keskustelemalla, lukemalla, loruttelemalla ja laulamalla. Kirjaamme lasten omia satuja ja tarinoita muistiin.

6.2. Mielenkiintoinen ympäristömme

6.2.1. Matemaattiset taidot

Lapsi tutustuu matematiikkaan arjen tilanteissa leikinomaisesti tai ohjatusti havainnoiden eri aisteilla. Kiinnitämme lasten huomion matemaattisiin ilmiöihin, laskemme lukumääriä, vertailemme asioita, etsimme geometrisiä muotoja ympäristöstä. Lapsi voi luokitella ja lajitella palikoita värin, koon tai muodon perusteella tai leikkiä elefanttimarssia. Mittaamme pituuksia ja painoja erilaisilla välineillä. Lautapelejä pelataan kaikissa ryhmissä ja niissä lapsi oppii laskemaan nopan lukumäärää ja liikuttamaan pelinappulaa oikean lukumäärän verran. Esikoululaiset harjoittelevat lukujonotaitoja, järjestykseen asettamista, enemmän- vähemmän- yhtä paljon -käsitteitä, peruslaskutoimituksia ja aikakäsitettä.

Matematiikkaa harjoittelemme eri ympäristöissä ja eri aisteilla. Luonnossa retkillä, kaupunkiretkillä ja pihalla havainnoimme ja etsimme esimerkiksi numeroita. Metsäretkellä tehtävänä voi olla kerätä tietty määrä käpyjä tai keppejä. Numeroita ja lukumääriä voi tunnustella käsin. Nopan näyttämän lukumäärän mukaan hyppäämme esimerkiksi 5 kertaa yhdellä jalalla. Kuulon perusteella voimme laskea esimerkiksi kapuloiden yhteen lyöntimäärän. Numeromerkit näkyvät myös kuvina ryhmähuoneiden seinillä.

6.2.2. Ympäristö ja luonto

Käytämme luontoa monen sisältöalueen oppimisympäristönä. Tutkimme, liikumme, aistimme, koemme, laskemme, nimeämme ja taiteilemme luonnossa. Lapsi tutustuu sekä rakennettuun ympäristöön että luontoon. Järjestämme retkiä, joissa tutustumme luontoon sekä lähiympäristöön. Kasvatamme lapset kunnioittamaan elävää luontoa. Kerromme lapsille miksi pikkuötököitäkin tarvitaan tai miksi puiden kuorta ei saa repiä tai mitkä asiat eivät kuulu luontoon. Eri vuodenajat antavat moninaisia mahdollisuuksia ilmiöiden havainnoimiseen ja tutkimiseen. Päivittäin seuraamme lasten kanssa säätä.

Hyvät kulkuyhteydet mahdollistavat retket esimerkiksi Helsingin keskustaan tai meren rantaan. Näin saamme uudenlaisia elämyksiä ja kokemuksia sekä opimme tuntemaan kotikaupunkiamme paremmin.

6.3. Minä ja meidän yhteisömme

Päivittäin tulee eteen tilanteita, joissa tarkastelemme eettisiä asioita. Ratkomme yhdessä lasten kanssa oikean ja väärän, hyvän ja pahan tai totuuden ja valheen kysymyksiä. Pohdimme esimerkiksi, miten kohtelen kaveria, noudatanko sääntöjä peleissä tai puhunko aina totta.

Suhtaudumme lapsen oman uskonnon tai katsomuksen perinteeseen kunnioittavasti. Noudatamme evankelisluterilaisen kirkon perinteitä yhteistyössä Mikaelin seurakunnan kanssa. Osallistumme vuosittain joulun- ja kevätkirkkoihin sekä pääsiäistapahtumiin. Esikoululaiset käyvät kotikirkkokierroksella, jossa lapset tutustuvat kirkon fyysisiin tiloihin. Päiväkodissa käsittelemme esimerkiksi pyhäinpäivän merkitystä kirjojen ja teatterin avulla. Lähtökohtana uskontokasvatukselle on huoltajien kanssa sovitut käytännöt.

Tutustumme Suomen historiaan ja kulttuuriin kalenterivuoden aikana olevien merkkipäivien yhteydessä esimerkiksi itsenäisyyspäivä, Runebergin päivä, Kalevalan päivä, Aleksis Kiven päivä ja YK:n päivä. Merkkipäivien viettoon voi kuulua musiikkia, runoja, tarinoita ja kirjoja mm. Koirien kalevala ja Seitsemän koiraveljestä.

Laajennamme helsinkiläisyyttämme eri puolille kaupunkia tehtävillä retkillä. Vierailemme esimerkiksi museoissa, kulttuurikeskuksissa sekä ulkoilu- ja liikuntapaikoissa.

7. Esiopetus

Esiopetus on osa varhaiskasvatusta. Valtakunnallisen Esiopetussuunnitelman perusteiden (2000) ja Helsingin esiopetuksen opetussuunnitelman (2011) lisäksi laadimme omat esiopetuksen toimintasuunnitelmat toimipisteissämme. Toimintasuunnitelmat laaditaan jokaiselle lapselle tehtävän esiopetussuunnitelman (leops) pohjalta. Toimintasuunnitelmassa näkyy kyseisen toimintavuoden teemat, toimintaperiaatteet ja tavoitteet esiopetusryhmälle. Esiopetus (4h/pv) painottuu aamupäivän ajalle. Esiopetukseen kuuluu myös ruokailu, ulkoilu ja pukemistilanteet, joissa lapsi oppii omatoimisuutta. Esiopetusvuoden päätteeksi teemme toiminnastamme toimintakertomuksen.

Esiopetusta suunnitellessamme huomioimme, että leikkiminen, liikkuminen, taiteellinen kokeminen ja ilmaiseminen sekä tutkiminen ovat myös esiopetusikäisille lapsille ominaisia tapoja toimia. Huomioimme lasten yksilölliset tavat oppia. Leikeissä ja peleissä lapset oppivat kielellistä ilmaisua, matemaattisia valmiuksia ja sosiaalisia taitoja. Liikomme esikoululaisten kanssa monipuolisesti erilaisissa ympäristöissä ja kannustamme lapsia kehittymään liikunnallisissa taidoissa sekä ohjatuissa että vapaavalintaisissa tilanteissa. Ulkoilemalla ja liikkumalla luonnossa erilaisissa maastoissa mahdollistamme myös ympäristön ja luonnon tutkimisen.

Kuvataiteen, musiikin, kädentaitojen, kirjallisuuden, draaman ja teatterin kautta lapsi saa taiteellisia kokemuksia ja elämyksiä. Lapset saavat kokeilla erilaisia välineitä ja tekniikoita, jotka mahdollistavat itsensä ilmaisemisen taiteen keinoin. Esiopetusvuoden aikana käymme mahdollisuuksien mukaan museoissa, teattereissa ja konserteissa. Elämysten lisäksi retkillä harjoittemme sääntöjen noudattamista ja liikkumista julkisilla kulkuvälineillä. Esiopetusikäisten lasten kanssa nousee lähes päivittäin esille erilaisia eettisiä kysymyksiä. Pohdimme usein mikä elämässä on oikein ja mikä väärin. Lapsia kiinnostavat myös eri kulttuurit, uskonnot, tavat ja tottumukset. Näistä lasten kiinnostuksen kohteista muodostuu joskus laaja teema.

Esiopetusvuoden alussa alueen kiertävä erityislastentarhanopettaja (kelto), s2-opettaja sekä päiväkodin johtaja ja esiopettaja keskustelevat esikoululaisten yksilöllistä tarpeista ja ryhmien tilanteista. Tämän oppilashuollon tarkoituksena on huolehtia lapsen hyvinvoinnista yhdessä kotien ja muiden lapsen hyvinvoinnista vastaavien tahojen, kuten neuvolan, varhaisen tuen ja lastensuojelun kanssa. Esiopetusvuoden aikana havaitut kehityksen viiveet tai oppimisen ongelmat saattavat johtaa tarkempiin tutkimuksiin ja mahdollisiin tukimuotoihin koulussa.

Yhteistoimintasuunnitelmat lähikoulujen kanssa takaavat jatkumon esiopetuksesta alkuopetukseen. Esiopetuksen yksi tärkeä tavoite on madaltaa kynnyksiä koulun aloittamisessa. Esiopetusvuoden loppupuolella

esiopettaja tapaa koulun oppilas-huoltoryhmän, jolle hän vanhempien luvalla välittää tietoa tulevasta koululaisista. Opettaja saa tietoa lapsesta oppijana lapsen esiopetus suunnitelmasta (leops), jonka lähetämme lapsen tulevaan kouluun esiopetusvuoden päätteeksi. Keväällä esikoululaiset pääsevät tutustumaan ensimmäisen luokan toimintaan Vesalan tai Kontulan kouluissa.

8. Lapsen tukeminen varhaiskasvatuksessa

Lapsen kasvun ja oppimisen tukeminen on osa varhaiskasvatuksen perustehtävää. Lapsi saattaa tarvita tukea kehityksensä eri osa-alueissa kuten kaksikielisyyteen kasvamisessa, oppimisvaikeuksissa tai kehityksen hitaudessa. Havainnoimme lasten toimintaa arjen tilanteissa, esimerkiksi leikeissä, pukemistilanteissa ja ruokailuissa. Keskustelemme havainnoista yhdessä vanhempien kanssa ja konsultoimme tarvittaessa muita yhteistyökumppaneita, kuten neuvolaa tai erityislastentarhanopettajaa.

Varhaiskasvatuksellisia tukitoimia ovat esimerkiksi pienryhmätoiminta, toimintojen porrastaminen, päiväjärjestyksen suunnitteleminen, lapsen yksilöllinen ohjaaminen sekä kuvien ja tukiviittomien käyttö. Mikäli varhaiskasvatukselliset tukitoimet eivät riitä, pohdimme yhteistyössä vanhempien kanssa lapsen tarvitsemaa tehostetumpaa tukea eli rakenteellisia tukitoimia. Kirjaamme lapsen tuen tarpeet ja tarvittavat tukimuodot varhaiskasvatus-suunnitelmaan. Vanhemmat osallistuvat lapsen erityisen tuen suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Tuki voi olla esimerkiksi ryhmäkoon pienennys, lapsen sijoittuminen erityislastentarhanopettajan (relto) tuettavaksi tai erityisavustaja lapsiryhmään. Lapsen tuen tarpeen ollessa laaja-alaisempaa, vanhemmat voivat hakea varhaiskasvatusta integroidusta erityisryhmästä tai erityisryhmästä. Kaikista tukimuodoista päättää varhaiskasvatusalueen päällikkö.

Päiväkoti Lammikossa on integroitu erityisryhmä ja ryhmäsavustajia. Päiväkoti Pihapirtissä on erityislastentarhanopettaja lapsiryhmien tukena

(relto) sekä pieni ryhmä. Integroidussa erityisryhmässä on 12 lasta, joista kuudella on erityisen tuen päätös ja kuusi niin sanottua vertaislasta. Vertaislapset toimivat tukena ja esimerkkinä muun muassa vuorovaikutuksessa ja leikeissä. Ryhmässä toimii kaksi erityislastentarhanopettajaa, lastenhoitaja ja mahdollisesti ryhmäkohtainen avustaja.

Pienessä ryhmässä on 14 lasta, joista kolmella on erityisen tuen päätös. Ryhmässä työskentelee lastentarhanopettaja, lastenhoitaja ja erityisavustaja. Erityislastentarhanopettaja (relto) toimii ryhmissä / ryhmässä, joissa on yhteensä 5 erityistä tukea tarvitsevaa lasta. Relto suunnittelee yhdessä ryhmän kasvattajien ja lapsen vanhempien kanssa lapsen tarvitseman erityisen tuen, auttaa sen toteuttamisessa ja arvioinnissa. Tarvittaessa relto konsultoi kaikkia päivähoitoyksikön ryhmiä.

9. Kasvatuskumppanuuden toteutuminen

Vanhempien ja henkilökunnan välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä kutsutaan kasvatuskumppanuudeksi. Kasvatuskumppanuus alkaa perheen ensimmäisestä yhteydenotosta päiväkotiin ja kestää siihen asti kunnes lapsi lopettaa päiväkodissa. Kasvatuskumppanuuden ensisijainen tavoite on lapsen hyvän kasvun edellytysten turvaaminen. Siihen kuuluu molemminpuolinen kunnioitus, neuvottelemine, avoin keskusteluilmapiiri ja rehellisyys.

Päivähoidon alkaessa lapsi tutustuu ryhmään yhdessä vanhemman kanssa osallistumalla toimintaan sovitusti. Hoitosuhteen alussa lapsen omahoitaja käy aloituskeskustelun vanhempien kanssa. Aloituskeskustelun tarkoituksena on kuulla vanhempien kasvatusnäkömynkiä ja saada tietoa lapsesta. Me puolestamme kerromme vanhemmille omasta toiminnastamme. Teemme yhdessä lapselle hyvän päivähoidon aloituksen.

Hyvää yhteistyötä ja vanhempien osallisuutta tukevat päivittäiset keskustelut ja kohtaamiset sekä vanhempainillat ja erilaiset tapahtumat. Kirjaamme vuosittain lapsen varhaiskasvatus- tai esiopetussuunnitelmaan vanhempien tietämyksen ja tuntemuksen lapsesta yhdistettynä henkilökunnan ammatilliseen asiantuntemukseen.

Tarvittaessa tuemme ja ohjaamme vanhempia hakemaan tukea kasvatustehtävässään päivähoidon yhteistyötahoilta. Näitä ovat esimerkiksi varhaisen tuen sosiaaliohjaus, lapsiperheiden kotipalvelun perhetyö, perheneuvola ja lastensuojelu.

Päiväkodin, vanhempien ja neuvolan välisessä yhteistyössä käytämme Hyve 4-mallia. Hyve 4-malli koostuu päivähoidossa käytävästä 4-vuotiaan lapsen varhaiskasvatuskeskustelusta (vasu) ja neuvolan laajasta terveystarkastuksesta, joka sisältää terveydenhoitajan sekä lääkärin tarkastuksen. Käymme keskustelun päiväkodissa noin kuukautta ennen kuin lapsi täyttää 4 vuotta. Annamme vanhemmille kotiin Hyve 4-lomakkeen etukäteen täytettäväksi ja tutustuttavaksi. Päiväkotiryhmän henkilökunta täyttää päivähoidon osuuden lomakkeista. Yhteisen keskustelun jälkeen lapsen omahoitaja lähettää päiväkodin täyttämät lomakkeet lapsen terveydenhoitajalle. Lapsen käytyä neuvolan tarkastuksessa, terveydenhoitaja lähettää päiväkotiin palautteen tarkastuksesta.

Monikulttuurisen perheen kanssa käytämme varhaiskasvatuskeskusteluissa ja muissa tärkeissä keskusteluissa tulkkia. Tällä varmistamme molemminpuolisen ymmärtämisen. Yhteisen kielen puuttuminen on välillä haaste yhteistyölle, koska tulkin käyttö ei ole mahdollista päivittäisissä kohtaamisissa.

10. Dokumentoiminen ja arviointi

Tärkeimmät dokumentit lapsen kasvusta ja kehityksestä ovat Vasu ja Leops. Arvioimme Vasu- ja Leops - keskusteluissa lapsen kehitystä yhdessä vanhempien kanssa.

Jokaisella lapsella on myös oma kasvunkansionsa. Keräämme siihen yhdessä lapsen kanssa erilaisia muistoja päiväkodin arjesta. Niitä voivat olla piirustukset, lapsen kertomat tarinat ja valokuvat päiväkotivuosien ajalta. Ohjaamme lapsia arvioimaan itse omaa toimintaansa ja oppimistaan. Kasvunkansiosta lapsi voi helposti itse seurata kehitystään.

Monikielisen lapsen kielitaidon kehitystä arvioimme säännöllisesti ja teemme kielikartoituksia. Näitä ovat Kettu- ja Lumiukkokartoitus. Kouluun lähtevien lasten kielitaidon arvion (Kita) tekee tarvittaessa s2- opettaja. Kirjaamme

lapsen Vasun tai Leopsin kaksikielisyyden suunnitelmaan jokaisen yksilölliset tavoitteet ja toimintatavat.

Osallistamme vanhempia mukaan toiminnan suunnitteluun mm. vanhempainilloissa ja vasukeskusteluissa. Vuosittaiset asiakastytyväisyyskyselyt antavat hyvää materiaalia toimintamme kehittämiseksi.

Arvioimme ryhmittäin toimintaamme säännöllisesti. Koko henkilökunnalla on yhteinen kehittämispäivä syksyllä ja keväällä. Tämän lisäksi jokaisella työntekijällä on mahdollisuus käydä henkilökohtainen kehityskeskustelu päiväkodin johtajan kanssa. Arvioimme ja päivitämme yksikköme varhaiskasvatussuunnitelmaa aina tarvittaessa.

